ఎదమప్పు (కథ)

శ్రీ ఆర్. ఎస్. సుదర్శనం

ఆకాశం ఎర్రగా ఉక్కింది. చూస్తూండగానే ఎరుపు చీకట్లతో కలిసి మాయమవుతున్నది. ఎదురుగుండా గుడిసెలో దీపం వెలిగింది. అది కూడా ఎంతో సేపు ఉండదు. తర్వాత చీకటి తప్ప కనిపించదు.

ప్రొద్దున ఏడు గంటలనుంచి పదింటివాకా—సారథి మేడ మీదకప్పు మీద ఎండలో కూర్చుని గడిపే సమయంలో—ఆమె, ఆ గుడిసెలోని స్త్రీ, పని ప్రయత్నంలో ఉంటుంది. ఆ గుడిసెకీ బయట తడికలో అమర్చిన నీళ్ళ గదికీ మధ్య ఎన్నోసార్లు రాకపోకలు సాగిస్తూ ఉంటుంది. ఒక చట్టీ, ఒక గిన్నె, ఒక గరిటె, ఏదో ఒకటి తెచ్చి కడిగి తీసుకువెళ్ళడమో, నీళ్ళు నింపి లోనకు వెళ్ళడమో చేస్తూ ఉంటుంది. కోళ్ళకు గింజలు చల్లుతూ ఉంటుంది.

ఆమె కదలికలు, రాకపోకలు చూడ ముచ్చటగా ఉంటాయి.

సాయంత్రం నాలుగ్గంటలకు ముంగిలి వూడ్చి, నీళ్ళు చల్లుతూ మళ్ళీ దర్శనమిస్తుంది. ఆ పని పూర్తికాగానే స్నానం చెయ్యడానికి తడికలచాటుకి వెడుతుంది. కుచ్చిళ్ళుపోసి పురితిప్పి చెక్కుకున్న చాకెంట చీరని ఒకవైపు తడికెమీద వేస్తుంది. కట్టుకున్న బట్టలు విప్పి సారథివైపున్న తడికెమీద వేస్తుంది. వివస్త్రగా నిల్చున్న ఆ క్షణంలో ఆమె ముఖం, చెయ్యి, భుజం, అలా కనిపించి క్షణంలో అదృశ్యమవుతాయి. ధ్వని ప్రధానమైన వాక్యంలాగ ఆ దృశ్యం అతనిలో రసానుభూతి కలిగిస్తుంది. ఆమె కదలికల్ని చూస్తూ ఉండటంలో కలిగే మొత్తం ఆకర్షణకీ అది తారస్థాయి.

స్నానం పూర్తి చేశాక, చీర చుట్టబెట్టుకుని గబగబా లోపలికి వెడుతూ కనిపించే దృశ్యంలో ఆకర్షణ ఉండదు. ఏదో చెప్పరాని నిర్వేదం అతని మనస్సుని ఆవరిస్తుంది.

సాయంత్రం అయిదున్నర, ఆరు, ప్రాంతాల ఖాకీ దుస్తుల్లో వున్న ఒక వ్యక్తి—ఆమె భర్త—అక్కడికి వస్తాడు. వాకిటిముందు మంచం వాల్చుకుని కూర్చుంటాడు. ఆమె టీ తెచ్చి ఇస్తుంది. అతను కబుర్లు చెబుతూ ఉంటాడు. ఆమె అటూ ఇటూ తిరుగుతూ, కాస్సేపు వాకిలిముందు, సారథి కెదురుగా నుంచునీ, కాస్సేపు భర్త దగ్గరగా నుంచునీ, నవ్వుతూ మాట్లాడుతూ ఉంటుంది. తాను ఆమెని చూస్తూన్నట్లే, తన ఉనికిని ఆమె కూడా గమనిస్తూ ఉంటుందనే సారథి అనుమానం.

ఆ భర్త రోజూ కనిపించడు. రెండు మూడు రోజులకూ, ఒక్కోసారి వారం రోజుల తర్వాతా, కనిపిస్తాడు. బస్సు డ్రైవరో, లారీ డ్రైవరో కావచ్చు. [illegible] ఉద్యోగాలో [illegible] కూడా [illegible] ప్రత్యక్షంగా కనిపించేవాటి అందం, [illegible] దాని అనుభూతితో సంబంధంలేని రాకపోకల్ని [illegible] తెలుసుకోవడం? తెలుసుకోవడంతో అర్థం, [illegible]!

[illegible] 'సెక్స్' అనాథగాని. శారీరకమైన 'సెక్స్' నిషిద్ధం అన్నాడు డాక్టరు. ఇరవై నెలల క్రితం రక్తం పడింది. క్షయ [illegible] నిర్ధారణ [illegible] భయం వేసింది. మిగిలింది నిస్పృహ. [illegible] శానిటోరియమ్‌కి ఎక్కడికీ వెళ్ళక్కర్లేదని వైద్యం చెప్పాడు డాక్టరు. వెళ్ళినా వెళ్ళకపోయినా శరీరం [illegible]!

భార్య [illegible] రెండు. వ్యాధి బయట పడటం, ఆమె [illegible] ఒక సమయంలోనే [illegible]. ఆలోచించడానికి [illegible]. [illegible] కోపడానికి [illegible] చెప్ప లేదు.

ఆమె వెళ్ళిపోయాక క్రమంగా [illegible] జీవితంలో వచ్చిన మార్పు. 'సెక్స్' నిషిద్ధమని డాక్టరు చెప్పినప్పుడు అర్థంకాలేదు గాని, ఇప్పుడు తెలుస్తోంది—మనస్సు శరీరం [illegible] పెరుగుతోంది! క్రమంగా అలా పెరుగుతుంటేనే ఇదివరలో [illegible] గుర్తిస్తోంది!

ఎదురుగుండా కనిపించే గుడిసెలోని ఆ స్త్రీ భర్తతో అలా కబుర్లు చెబుతూ, నవ్వుతూ వుంటే మొదట్లో, అతని కవ్విస్తూ ఉన్నట్లుండేది. సారథిలో అసూయ, బాధ కలిగేవి. లేచి వెళ్ళిపోయేవాడు. మంచంమీద పడుకుని అదేపనిగా ఆలోచించేవాడు. ఎన్నో వూహలు వచ్చేవి. ఆ ఖాకీ దుస్తుల వ్యక్తి గొప్ప అదృష్టవంతుడుగా కనిపించేవాడు. అతనిలో 'పరకాయ ప్రవేశం' చేసి ఆ జీవితాన్ని వూహించుకునేవాడు. అలా మనస్సు రెక్క విప్పడంలో క్రొత్త సంగతులు అర్థమయ్యాయి. ఆ స్త్రీమీద చొరవ, అధికారం లభించడం, ఆమెకు చేరువ కావడం, ఆమెను అనుభవించడం ఎంతో బావుంటుందని కోరిక చెలుతుంది. కాని యథార్థంలో తను ఆ ఖాకీ దుస్తుల వాడైనప్పుడు, తనకు అసలు 'నీళ్ళగది సన్నివేశం' కనిపించదు! అప్పుడు ఆ సమయంలో తను ఏ బస్సునో, లారీనో నడుపుతూ 'డ్యూటీ'మీద ఉంటాడు, సాయంత్రం

టీ తాగుతూ చిన్న పిల్లల్ని చెప్పినా, రాత్రికైనా, ఆ గ్రుడ్డిదీపం కాస్త అర్పివేసి ... ఇంటి కెటు వెళ్ళినా అను కోరువరాదు! చీకట్లో అందా నికి, ఒకరానికీ—తను మనసు యిప్పుడు పొందే రసానుభూతికీ—సంబంధం ఎక్కడ? ఎప్పుడు అంతా ఒకటే! సర్వం నగ్నాదం! ఆ చీకట్లో ఆమె ద్వారా లభించే శారీరకానుభూతికీ, యిదివరకు తా నెరిగిన్న శారీరకానుభూతి ఎలా ఎక్కువగా ఉంటుందా? ఉంటె ఎలా ఉంటుంది? తేడా ఎక్కువగా ఉన్నట్లు మనస్సు తెచ్చిపెట్టినే, కేవలం ... స్పర్శ అయితే ఒకటే. దానికి తేడాలు తెలవు! అలాంటప్పుడు ఆ నారీ ప్రత్యేకంగా ... అనుభవించడం దేనికి?

తను ... ఆమెను సంబంధించిందా? శరీరానికి ఎంత ... భించిందా? ఆమె ... దూరంనుంచీ, కేవలం స్త్రీగా చూస్తుంటే ఎంతో ఆకర్షణగా ఉంటుంది. ఆమె 'భార్య'గా దగ్గరచేరి సంసారం ... డబ్బు, బంధువుల్ని గురించీ, డబ్బుగొడవా మాట్లాడి నప్పుడు ఆకర్షణ ఉండదు. చిరాకు కలుగుతుంది ఆమెతో పక్క మీద ... ఆకర్షణ రాలూ కు ప్రేరణ ఉద్రేకాన్ని కలిగించినా, ... దాని స్పృహ కనిపించదు. సర్వపాపం నిప్పు లాగ 'స్పృ...'లా ఉంటుంది. రసరాహిత్యమే తప్ప రసానుభూతి తోచదు. ... నుంచీ, పెళ్ళయినప్పటినుంచీ, ఈ అనుభూతి లలాగే ... చెప్పడానికి వీల్లేదు. 'సెక్స్' అలవాటుగా, విధాయ కంగా మారడంవల్లే మృత్యుస్పర్శగా తయారైందని సారధి స్వాహ ... అనుభవించడానికి కూడ ఆ 'మృత్యు స్పర్శ' కారణం అయి ఉంటుందని ... అనుమానం. అలాంటి శారీరకమైన 'సెక్స్' అను భవాన్ని వదులుకోవడం ఇప్పుడు తను నంపిద్దు దే!

"... కారణమేమిటి?" అని డాక్టర్ని సూటిగా ప్రశ్నించడా ... డాక్టరు రామం తన స్నేహితుడు. అతను ఏవేవో కారణాలు సూచించడు. అవన్నీ తన విషయంలో వర్తించేవికావు. ... తన వంశంలో లేదు. తనకెప్పుడూ మలేరియా రాలేదు, తను బలహీనుడూ కాలేదు. పరిసరాల్లో, తిండిలో, ఎక్కడా లోపం రాలేదు. కాని ... ఏదో అసంతృప్తిమాత్రం—మనస్సుకీ శరీరానికీ మధ్య అస్పష్టమైన సంఘర్షణ ఫలితం కాబోలు అది—క్రమంగా ప్రస్ఫుట మవుతూ వస్తోంది. అది పిల్లలు లేకపోవడంవల్ల కాబోలు అనుకున్నాడు. పెళ్ళయి ఐదేళ్ళవుతోంది. ఇప్పుడు తను తండ్రి కాబోతున్నాడు. క్షయ వచ్చింది. రెండింటిలో ఏదో ఒకటి జరగకపోతే అర్థం ఉండేది. రెండూ ఒకసారే జరగటం జీవితం ఎంత అర్థరహితమో నిరూపిస్తోంది....

'సెక్స్' అనుభూతి విషయంలో మనస్సుకీ శరీరానికీ విభేదాన్ని కల్పించడం తర్కించి చూస్తే సబబుగా తోచదు. కంటికి మాత్రమే కనిపించి (కన్ను మూసినా తెరచినా) స్పర్శకి అందుబాటులో లేనిదాన్ని 'మానసిక' మనీ, స్పర్శ వగైరా యింద్రియాలకి అందుబాటులో ఉండేదాన్ని 'శారీరక' మనీ వింగడించడం నవ్వంగా తోచదు. అన్ని యింద్రియాలూ శరీరానికే చెందినప్పుడు, ఏ యింద్రియంతో అను భవించినా అది శారీరకానుభవమే అవుతుంది. పోనీ నిర్వచనంలో యింద్రియాలకు బదులు యింద్రియార్థాలకే ప్రాధాన్యం యిస్తే, అప్పుడు సర్వవిధాలైన అనుభూతులూ —స్పర్శ, సంపర్కం, రుచి కూడా— మానసికమే నని సిద్ధాంతం చెయ్యొచ్చు. మరి, కంటితో అనుభ

వించడానికి కౌగిలితో అనుభవించడానికీ తేడా ఏమిటి? తాత్త్వికంగా ఏమీ లేదు! కంటితో అనుభవించి ఎందుకు తృప్తి పొందరాదు?

పాతే కంటికే వంటికి ఒక సంబంధం ఉంది. కంటితో చూస్తే కలిగే ఆకర్షణే స్పర్శకూ, కౌగిలింతకూ ప్రేరణ అవు తున్నది. చూచినదాన్ని అందుబాటులోకీ, స్వాధీనంలోకి తెచ్చుకుని దాన్ని 'నిజం' చేసుకోవాలనే తాపత్రయమే మనిషికి అన్ని ఆవేదనలూ, ఏడ్పులూ కలిగిస్తోంది. స్వాధీనంలోకి రానిది 'నిజం' కాదా? ఆకాశంలో కనిపించే ఇంద్రధనుస్సు 'నిజం' కాదా? అది 'అక్కడ' లేదు! చంద్రుణ్ణి చేరుకోవచ్చు గాని, యింద్ర ధనుస్సుని అందుకోవడం వీలుపడదు కదా! ఇంద్రధనుస్సు రంగులు మన కన్నులు మాత్రమే అనుభవించగలిగే నిజం. అందుకే మనుష్యులు దాన్ని గిట్టి 'నిజం'గా పరిగణించరు!

ఆకాశంలో చంద్రుడు అమృతమూర్తిగా కనిపిస్తాడు. ఏన్ క్రీంరా తినెయ్యాలనే కోరిక పుడుతుంది. ఆ చంద్రలోకం ఎంత అందంగా, హాయిగా ఉంటుందో అనిపిస్తుంది. మానవుడు చంద్రుణ్ణి గూర్చి చిరతరాలుగా కన్న కలలు సాహిత్యం నిండా వ్యాపించి ఉన్నాయి. కాని చంద్రుడు మానవునికి అందుబాటులోకి వచ్చేప్పటికి ఆ అను భవం ఎలా ఉంది? వెడితే అక్కడ కొండలూ, గోతులూ, ఎడారి తప్ప మరేమీ లేదు! అలా 'నిజ' మైన చంద్రుణ్ణి ఏం చేసుకోను! అక్కడనుంచీ చూస్తే భూమి దివ్యసుందరంగా దర్శన మిచ్చిందట! చూపులో ఉన్న ఆనందం పొందటంలో లేదే!

తన మనస్సు 'శరీరం' నుంచీ వేరుపడుతోంది. అలా వేరు పడటంలోనే స్వచ్ఛమైన ఆనందం ఉన్నది. స్వేచ్ఛ ఉన్నది. శరీరాన్ని గూర్చి, శారీరకమైన 'సెక్స్'ని గూర్చి యిక తను తాపత్రయపడక పోవడమే వివేకం, అనుకున్నాడు సారధి......

ప్రొద్దున సూర్యోదయదృశ్యం ఎంత ఆహ్లాదకరంగా ఉంది! తర్వాత కాస్సేపటికి రిక్షాలో డాక్టరు దగ్గరికి వెడుతుంటే, ఆ సూర్యుని కిరణాలు శరీరానికి కలిగించిన బాధని సహించలేకపోయాడు. మనుష్యులు దూరంనుంచీ చూస్తున్నంత సేపూ చైతన్యంతో, ఏదో చేస్తూ, మాట్లాడుతూ, నవ్వుతూ, కోపగిస్తూ, అద్భుతంగా ఆసక్తినీ ఆనందాన్నీ కలిగిస్తారు. మానవజాతి సమస్తాన్నీ తను ప్రేమిస్తు న్నట్టే ఉంటుంది. కాని ఒక రిక్షా మాట్లాడుకోవాలన్నా, ఒక అంగడిలో వస్తువులు బేరంచేసినా, మనుష్యులు చేసే జౌష్యం, పెట్టే పేచీలూ, తకమకలూ, పాలవాడూ కూరగాయలవాడూ చేసే మోసాలూ, విసుగునీ చిరాకునీ కలిగించడమేకాదు, ద్వేషాన్ని కూడా రగిలిస్తాయి! మనుష్యుల పట్ల సామూహికంగా తనకి ద్వేషం లేదు. పెద్దగా ప్రేమా లేదు! కాని ఒక్కొక్క వ్యక్తి పట్ల తనకు ఆసక్తీ, జాలీ, ఆప్యాయతా కలుగు తాయి!

డాక్టరుచేత యింజక్షను చేయించుకోవడంకంటె, వర్షు నిర్మల చేత ఎక్స్‌రే తీయించుకోవడమే సరదాగా ఉంటుంది! ఆమె చాల నాజూ కుగా మల్లెపువ్వులా ఉంటుంది. పొంకంగావున్న ఆ వక్షానికీ, వీట్లైన స్పష్టమైన హావభావాలకూ తగినట్లు, ఎందుకోగాని ఆమె కళ్ళల్లో చురుకుదనమూ ఆహ్వానమూ కనిపించవు నిస్సహాయతా, పరాధీనత్వమూ మాత్రమే కనిపిస్తాయి. ఆమెను చూస్తుంటే 'ఆడనిగాచిన వెన్నెల' జ్ఞాపకం వస్తుంది. ఆమెమీద ఎందుకో ఆప్యాయత కలుగుతుంది.

ఇవాళ ఎక్స్‌రే చూసి డాక్టరు రామం అన్నాడు: "స్పాట్స్ అన్నీ యించుమించు కనబడ్డం పోయినట్టే! రిమార్కబుల్ ఇంప్రూవ్‌మెంట్, సారథీ! ఇంకొక నెలలో డ్యూటీలో జాయిన్ కావచ్చునన్నా నేనన్నా.. ఆఫ్‌కోర్స్ [illegible] జాగ్రత్తగా ఎలాగూ ఉండక తప్పదు"

"నీకు ఎలా కృతజ్ఞత చెప్పుకోవాలో తెలియదు రామం! నీకూ, నర్స్ నిర్మలకి ఎంతో ఋణపడి ఉన్నాను. ఆమెతో వ్యక్తిగతంగా మాట్లాడి థాంక్స్ చెప్పాలని వుంది" అన్నాడు సారథి.

"ఏం, ఇంతవరకూ ఆమెతో ఎప్పుడూ మాట్లాడనే లేదా?"

"లేదు. ఆమె చాల ముక్తసరిగా ఉంటుంది. ఒలా వూరికే మాట్లాడె రకంగా కూడా తోచదు. అయినా నేను నవ్వినప్పుడు ప్రతి సారి ఏ లోటూ లేకుండా ఆదరంతో చూస్తుంది. అందుచేత నాకు అభిమానం ఏర్పడింది. సాక్షిగా ఆమెపైద ఆసక్తి కూడా కలిగింది...."

"కలిగిందా! నీకు ఆడవాళ్ళ పైన [illegible] చెయిదూనే అన్నావుగా" అన్నాడు నవ్వుతూ రామం.

"జాలి అంటే కేవలం మనిషిగా చూడా ఆసక్తి చూపించడానికి వీల్లేదా?"

"అందులోనే ప్రమాదం ఉంది మరి. ప్రారంభంలో అంతా అమాయకంగానే ఉంటుంది."

"అదికాదు నా అభిప్రాయం. ఆమెను చూస్తే ఒక కుతూహలం. క్షయ మూలంగా నేను పోగొట్టుకొన్న దేమిటో అర్థం చేసుకుని, సమాధానపడటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. మరి ఏ వ్యాధీలేని నిర్మల లాంటి వాళ్ళు జీవితంలో ఎలా సమాధానపడుతున్నారా? అనిపిస్తుంది. అందుకే ఆసక్తి చూపించాను."

రామం నవ్వేశాడు. సారథివైపు ఒదో విధంగా చూశాడు.

"సారథీ, ఏమిటి నువ్వనేది! నల్లనివన్నీ నీళ్ళూ, తెల్లనివన్నీ పాలు అని తప్ప అంతకంటే నువ్వు తెలుసుకోలేదంటే ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. నిర్మలా ఈజ్ ఎ బిచ్! కొంచెం రేటు ఎక్కువే అనుకో. నీకు వంటికి పడదనేతప్ప, నువ్వు కావాలంటే అందుబాటులోనే ఉంది" అన్నాడు.

సారథికి తల తిరిగినట్లయింది.

"మరి అలాంటి దాన్ని నీ నర్సింగ్‌హోంలో....." సందేహం వెలిబుచ్చాడు సారథి.

"అలాంటివాళ్ళే పనికొస్తారు. బిజినెస్ లైక్‌గా, సైంటిఫిక్‌గా ఉంటారు. హృదయసంబంధమైన జబ్బులు వాళ్ళకు రావు. రొమాన్స్‌కి ఇమ్యూన్‌గా ఉంటారు. లేనిపోని వ్యామోహంతో ఆశలతో తలనొప్పి తెచ్చుకోరు, తెచ్చిపెట్టరు."

ఆ ప్రస్తావన అంతటితో ముగిసింది. నిర్మలతో మాట్లాడా లని మళ్ళీ రామంతో అనలేదు. తిరిగి మనస్సు తనలో నిర్మలపట్ల కలిగిన అభిప్రాయాన్నిగూర్చి తర్కించుకున్నాడు. ఆలోచించే కొద్దీ తన మొదటి అభిప్రాయానికి, రామం చెప్పిన వివరాలవల్ల వచ్చిన భంగపాటు, ఏమీలేదు. నిర్మలపట్ల కలిగిన ఆప్యాయత యిప్పుడు జాలిగా మారింది. పాపం! ఏం చేస్తుంది. ఈ మనుష్యులూ, ఈ వ్యవస్థ, అమెనట్లా తీర్చి దిద్దాయి!...కానీ...

వాళ్ళని ఎందుకు జాలి పడాలి? 'మర్యాదస్తులు' జాలికలిపించలే దనేనా? ఆమె ఎవరితో [illegible] దాని లోబడి [illegible] లేదనేనా? ఆమె [illegible], అమెకు [illegible] ఉందో లేదో [illegible] [illegible], ఒకసిరి ఉందని [illegible] మార్గం మరొక తిరి కాదు! అందరిలో [illegible] ఉన్నాయి. [illegible] సమాజ పరంగానూ [illegible] ఉంటుంది సమాజపరంగా ఉండేది ముసుగు (Mask) [illegible] [illegible]

[illegible] — [illegible] — చాలావె ఉంది. [illegible] వాగనే ఉండ [illegible] ఆమెవేవ [illegible] అవుతాయి? ఆమె [illegible] [illegible] [illegible] వాళ్ళకు [illegible] [illegible] కాదు, [illegible] అందుబాటులోకి తెమ్ము [illegible] ప్రయత్నంగా [illegible] నాశనం చేస్తున్నవి. [illegible] ఉండాలి, [illegible] ఏమవుంది? [illegible] లేదు!

అందుకే ఎదురుగా [illegible] [illegible] స్త్రీ విషయంలోనూ, [illegible] తెలియని [illegible]!

* * *

స్నేహితుల్ని ఒక్కొక్కళ్ళే కలుసుకుందామని సారథి స్టేషన్‌కి వెళ్ళాడు. విశ్వం ఇంజనీరింగు చదివాడు. నాలుగేళ్ళు నాగార్జున సాగర్‌లో పనిచేశాడు. తాత్కాలికమైన ఉద్యోగమేమో, పనిలోంచి తొల గించారు. ఏడాదిపైగా ఎన్ని ప్రయత్నాలు చేసినా మళ్ళీ ఉద్యోగం దొరక లేదు. ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకుని చదివించారు తల్లిదండ్రులు. ఆర్థికంగా శక్తిలేక పోయినా తెలివైన కుర్రవాడనీ, ఇంజనీరింగ్‌లో సీటు వచ్చిందనీ, ఉన్నదంతా వూడ్చి పెట్టి ఎన్నాళ్ళుండి చదివించారు. ఒక పూరి వారు. విశ్వం కుటుంబం తనకు తెలుసు.

విశ్వం ఒక కొయ్యపెట్టె, ఒక మడత మంచం పట్టుకొచ్చి— "ఇందులో పుస్తకాలున్నాయి. ఈ రెండు వస్తువులూ అక్కే పెట్టు, తిరిగి వచ్చాక తీసుకుంటాను" అన్నాడు.

"ఏం, ఉద్యోగం దొరికిందా? ఎవ్వూ వెడుతున్నావ్?"

"ఉద్యోగం దొరకలేదు. శ్రీకాకుళం వెడుతున్నాను."

"ఎందుకు శ్రీకాకుళం?"

"అంతకంటె ప్రస్తుతం చేసేవనేం లేదు గనక."

చివరకు విశ్వం వివరించాడు. వెళ్ళి విప్లవకారులతో కొంత కాలం గడుపుతాడట. (1969) ఈ వ్యవస్థలో యువకులకూ, ప్రజ్ఞా వంతులకూ అవకాశం లేదు. రాజకీయంగా, నైతికంగా, కుళ్ళి పోయిన ఈ వ్యవస్థని మార్చడం సాధ్యం కాదు. దీన్ని కూకటి వేళ్ళతో పెళ్ళ గించాలి. దీన్ని తుడిచిపెట్టాలి. మసి చెయ్యాలి. శ్రీకాకుళం మంటే

ఈ మాటల్ని వ్యాసిగా చెప్తూండి విశ్వం ఆ ధోరణిలో ఆవేశంగా మాట్లాడాడు.

"ఇంతకూ నువ్వేం చేస్తావేమిటి?"

"రక్తం చిందించాలనుకుంటాను. ఈ వ్యవస్థ మూలస్తంభాలను కూలా[illegible]దోయటం. ప్రజావిరోధులను అంతంచేసే కార్యాలు చేస్తాను.."

"హింసావాదం ఎటు తెలియదు, అంటే వ్యక్తిగతంగా. విరుగని మను ష్యులని వాళ్ళ ధనవంతులని తెలిసినంత మాత్రాన, విప్లవ సిద్ధాంతం కోసం చంపటం హృదయానికి సంబంధంలేని అవని, కేవలం యాంత్రికమైనది కదా, అది నిన్నొక యంత్రంగా మార్చి వేస్తుంది. నువ్వొక పేరులేనివాడివై అవుతావు... వ్యక్తిత్వం, స్త్రీ సిద్ధాంతాలకు బలిపెట్టాక, మిగిలేదేమీ ఉండదు..." సారథి వాదన

"నువ్వు ఎవరిని మనుష్యులంటున్నావు? వాళ్ళు మనుష్యులు కారు రాక్షసులు!... హృదయాన్నే, అంటే వ్యక్తిగతమైన ద్వేషం, లేకుండా విప్లవించడం కర్తవ్యం నిర్వహించడమే సదా ఉన్నతమార్గం... యుద్ధంలో సైనికుడు ఎలాగ చేస్తాడు. సైనికుడు ఆజ్ఞలు శిరసా వహించాలి గాని, యుద్ధ రంగంలో ఒక్కొక్కరూ సొంతంగా ఆలో చించడం ప్రారంభించ కూడదు. ఆ పరిస్థితిలో వ్యక్తిత్వం ప్రశ్నే లేదు!" అని విశ్వం సమాధానం.

"అసలెప్పుడూ ఒక భ్రమ. ఒక ఎండమావిని చూసి పరుగెత్తడం. మీరు సాధించ బోయే నూతన వ్యవస్థలో మానవ సంబంధాలు కందెనవేసిన చక్రంలా సులువుగా ఆప్యాయంగా పరివర్తిస్తాయి అను కోడం, అనుకునేంతవరకే బాగుంటున్నది గాని, అందులో నిజంగా నాకు నమ్మకం కలగడం లేదు... విప్లవంలో హుకుంలు జారీ చేసె వాళ్ళే రేపు విప్లవానంతరం ఆ అలవాటు వదులుకోలేక, తమ చెప్పు చేతల్లో ఉండేవాళ్ళని, అలాగే ఉపయోగించుకుంటూ, వాళ్ళనీ, ప్రజ లందర్నీ బానిసలుగా చూస్తారు.... అప్పుడేమవుతాయి మీ ఆశలూ, ఆశ యాలూ?"

సమాధానంగా విప్లవాత్మక మార్క్సిజమును గురించి విశ్వం ఎంతో వాదించాడు. అలాంటి పర్యవసానం ఉండదన్నాడు. ..చివరకు ఒక్క మాట అన్నాడు. "సారీ సారథీ! భవిష్యత్తును గూర్చి, విప్లవ కాలం మన: పరిణామాన్ని గూర్చి మనం యిప్పుడెందు కాలోచించడం! ఈ నాటి పరిస్థితిలో, నాకు స్వయంగా యిదికాంటే చెయ్యవలసిన పని మరొకటి కనిపించదు! ఏదైనా ఉంటే నువ్వు చెప్పు. చేస్తాను... ఉద్యోగం యిస్తే చెయ్యమన్నావా? కబుర్లు చెప్తూ కాలం గడుపుతూ, నీతులు వల్లిస్తూ వ్యవస్థని వెక్కిరించుకుని, యువకుల్నీ, అమాయకుల్నీ, పేదవారిని హింసిస్తున్న రాక్షసులపై యుద్ధం ప్రక టించడం, యిప్పటికిదే కర్తవ్యం. ఇదే జీవితం, రేపటి సంగతి అక్కర లేదు భవిష్యత్తు బాగుంటుందనే ఆశతోనే ముందుకు వెళదాం. అందుకే శ్రీకాకుళం వెళ్ళ నిర్ణయం చేసుకున్నాను. అక్కడ నన్ను [illegible] మిత్రులున్నారు......" అంటే యిక్కడ లేరేమో! [illegible]

సారథికి అతని మన: స్థితి అవగాహన అయింది. అతనితో స్టేషన్‌కి వెళ్ళాడు. గార్డు విజిల్ యిచ్చాడు. రైలు కదిలింది. విశ్వం [illegible] [illegible]

రైలు ఆగిపోయింది. ప్లాట్‌ఫారమ్ మీద సంచలనం, జనం పరు గెత్తారు. గుంపు చేరారు. సారథి అటువైపు వెళ్ళాడు. ఎవరో పద్దెనిమిదేళ్ళ కుర్రాడు రైలందుకోవడానికి పరుగెత్తి రైలుకీ, ప్లాట్ ఫారమ్‌కీ మధ్య యిరుక్కుపోయాడు. బయటికి తీశారు. అతని రెండు కాళ్ళూ, విరిగి పోయాయి. రక్తపు ముద్ద అయిపోయాడు. అంతా అయిదు నిముషాల్లో రైలు బయలుదేరింది. సారథి వెనక్కి నడిచాడు. విశ్వం మళ్ళీ కనిపించలేదు రైలు వెళ్ళిపోయింది.

తిరిగి వస్తూంటె కాళ్ళు తెగిన ఆ రక్తపు ముద్ద కళ్ళకు కట్టి నట్లుంది. ఆ కుర్రాడు బ్రతుకుతాడా? బ్రతికినా కాళ్ళులేని వాని జీవితం ఎలా ఉంటుంది? విశ్వం రైలెక్కి వెడుతూండగా అలా జరగటం శుభ సూచకంగా లేదే! అని బాధ.

* * *

సారథి మళ్ళీ ఉద్యోగంలో చేరాడు.

ఏకాంతం వదలి మనుష్యుల్లో పడ్డాడు.

క్షయ నయమైందని డాక్టరు చెప్పిన తర్వాత మానసికంగా తనలో వచ్చిన మార్పు సారథికి చికాకు కలిగిస్తోంది. ప్రొద్దుటి పూట పదింటికి ఆఫీసుకి బయలుదేరే దాకా పూర్వం లాగే వరండాలో కూర్చుని పేపరు ముందుపెట్టుకుని ఆ గుడిసెలోని స్త్రీని గమనిస్తూ ఉంటాడు. కాని సాయంత్రాలు మాత్రం ఒక్కోరోజు ఆమె స్నానం చేసే వేళకు యిల్లు చేరుకోలేక పోతున్నాడు. క్షయ మూలంగా ఏకాంత వాసం చేసిన రోజుల్లో ఏర్పరచుకున్న సిద్ధాంతాల్నీ, జాగ్రత్తల్నీ అతను మరచిపోలేదు. కాని ఆఫీసుకు వెళ్ళి రావడంలో సినిమాలకు వెళ్ల డంలో అతని మనస్సు ఉద్వేగాన్ని అనుభవిస్తూ కోర్కెలని ఆపుకో లేక పోతోంది. ఈ లోకంలో కనిపించే సౌందర్య సర్వస్వాన్నీ తనలో కలుపుకోవాలనే కోర్కె, శారీరకమైన 'సెక్స్' వాంఛగా మళ్ళీ మళ్ళీ తలెత్తుతూ ఉంది. కాని క్షయతో తూట్లుపడిన పూపిరితిత్తులూ, నీరసంతో వగర్చే వళ్ళూ, శరీరంయొక్క అల్పత్వం, ఆ కోర్కెని అపహాస్యంచేస్తున్నది, ఈ దేహంతో అనంతమైన సౌందర్య పిపాస తీరదు. శారీరకమైన 'సెక్స్' ఒక ఉపశాంతి మాత్రమే! నిజానికి ఉపశాంతి కూడా కాదు! ఇది తనకు తెలిసినప్పటికీ, వ్యాధి నయమై శరీరం పుంజుకోవడంవల్ల, శరీరం చేస్తున్న ఆందోళన, మృత్యు భయం లేనట్టి ధీమావల్ల, ఆపుకోవడానికి వీల్లేనిదిగా ఉంటోంది.

మనిషి—అంటే మనస్సు—గొప్ప అవకాశమిది. అందుకే శ్మశాన వైరాగ్యం, ప్రసూతి వైరాగ్యం అన్నారు. ఏతాత్విక దృక్పథమూ, రాజ కీయ వాదమూ, సామాజిక సిద్ధాంతమూ మనిషిని విడుమించ లేవు. అవసరానికి ఉపయోగపడతాయి తప్ప. విశ్వం పరిస్థితులకూ, మనస్తత్వానికీ, విప్లవ రాజకీయాలు పనికివచ్చాయి. విరక్తులకు బహుశా శాస్త్రీయ దృక్పథమూ, స్త్రీస్వాతంత్ర్య సిద్ధాంతాలూ ఉపయోగ పడతాయి. క్షయరోగిగా తనకు సర్వమూ మానసికమే నన్న తత్వం వచ్చినట్టు... కాని తనింకా క్షయరోగినే నన్న సంగతి మరచిపోకూ డదు. మరచిపోతే ప్రమాదం.....

"అయ్యగారూ, మనకు గుడ్డ సస్తే చేసే ఆడమనిషి వో పది [illegible] ఉన్నకొళ్ళ పాడుగు తున్నారంట.

కొత్త పెట్టెలు కొంటానికి డబ్బు పెట్టుబడి కావాలంట. ఆ మనిషయితే, నమ్మకంగా తాజా గుడ్లు యిస్తది. రెండు రోజుల్నించి, ఎక్కడెక్కడో తిరిగొస్తున్న. మంచివి దొరకటంలే.''

''ఎవరా మనిషి? ఎక్కడుంటుంది?''

''ఇక్కడే, మనింటి వెనకాల గుడిసెలో'' అంటూ పళ్ళికిలించాడు వెంకయ్య.

''ఎవరు?'' అని మళ్ళీ అడిగాడు సారథి.

ఎవరో చెప్పున తెలిసినా, వెంకయ్య నవ్వు చిరాకు కలిగించింది.

''మీరు మేడమీద వరండాలో కూచుంటే ఆ కనిపించే గుడిసెలో వుంటాది. మీరు చూసే వుంటారు.''

''ఆఁ ...ఎవరావిడ? ఆమెభర్త ఏం చేస్తాడు?''

''వాడు లారీడ్రైవరు. కట్టుకున్నాడు గాదు. లేపదిసుకొచ్చిన బాపతు''

''ఏ వూరు?''

''చిలకల పూడి''

''బందరు దగ్గర చిలకల పూడేనా?''

''ఆ ఆదే! .. అయితే నేం మంచి మనిషిస్మండీ! .. మరి డబ్బిస్తారా? -తనే వచ్చి అడుగుతా నంటుంది. అదే గాకుండా....అఫీసులో ఏదైనా స్వీపరో, నీళ్ల మనిషో, పని యిప్పిస్తే జాగర్తగా చేసుకుంటా నంటది.... మీతో వచ్చి కష్ట సుఖాలు చెప్పుకోవాలంట..''

''అలాగే... ఈ పదీ పట్టుకెళ్ళి యివ్వు.''

మరుసటి రోజు రాత్రి భోజనంచేసి కూర్చున్నాడు సారథి. ముందర బల్లమీద తమలపాకులూ, వక్కపొడీ, సున్నం ఉన్నాయి. వెంకయ్య ఆమెని ప్రవేశ పెట్టాడు. వంటయింట్లో పనుందని వెళ్ళిపోయాడు.

తమలపాకు చేతిలోకి తీసుకుని తొడిమ గిల్లుతూ ''ఏమిటి?'' అన్నాడు సారథి.

''ఇది తీసుకోండి'' అన్నదామె.

తలెత్తి చూచాడు. పదిరూపాయల నోటు యివ్వబోతోంది.

''అవసరం లేదు. కోళ్ళు కొన్నాను. డబ్బు అవసరం లేదు.'' అన్నది వివరిస్తూ.

దగ్గరగా చూస్తే ఆమె చాలా నాజూకు మనిషిగా, దూరం నుంచి తను వూహించినదానికంటె ఆకర్షణీయంగా కనిపించింది. ఆమె చిరునవ్వుతో, దగ్గరగా వచ్చి నోటు తన వైపుకి చాచి నిల్చుంది.

''తమలపాకుని ఎడమచేతిలోకి మార్చుకుని, ఆ నోటు తీసుకుని పళ్ళెంలో పెట్టాడు.''

''మరి వెంకయ్యతో అలా చెప్పడమెందుకు?''

''వెంకయ్యకు డబ్బు విషయం చెబితే గాని, యిక్కడకు తీసుకు రాడని.''

సారథి ఆమె తెలివికి ఆశ్చర్యపడి అలా చూస్తూ ఉండిపోయాడు,

ఆమె పళ్ళెంలోని ఆకులకు సున్నం రాసి, చుట్టి వక్కపొడి పోసి చేతికందించింది. వేళ్ళు తాకాయి.

''ఏమిటలా చూస్తున్నారు? మేడమీద నుంచి ప్రొద్దస్తమానం అలా చూస్తూ కూర్చుంటే ఎవళ్లయినా ఎలా సహిస్తారు?'' అన్నదామె.

ఆమె తమలపాకు చిలకలు చుట్టుతూ, అందిస్తూ ఉంది.

''నువ్వెలా సహించావ్?'' అన్నాడు ఈ సారి ఆమెచేతిని పట్టుకుని వదల్లేదు సారథి.

''అబ్బ, వదలండి.... వెంకయ్య వస్తాడు''

''వెంకయ్యేగా యిక్కడకి తీసుకొచ్చాడు?''

''ఇహ వెళ్తాను.''

''అంతలోనే? నువ్వు వచ్చిన పనేమిటో చెప్పకుండానే?''

''మీడబ్బు మీకిచ్చాను'' మిమ్మల్ని చూశాను. ఆపైన మీ దయ''

''నీ పేరేమిటి?''

''రాజమ్మ, రాజలక్ష్మి''

''అయితే రాజలక్ష్మీ, నీకేం ఉద్యోగం కావాలి? నువ్వెంత దాకా చదువుకున్నావ్?''

''అయిదో తరగతి... మీ పాదాల దగ్గర ఏ ఉద్యోగమైనా సరే... మీచాంచసు'' అన్నది నవ్వుల మధ్య కొంటెగా.

''సరే, నువ్వు తెలంగాణా కూడా చూశావన్న మాట.''

''ఆ.. అన్నమాట! ఏడాది ఉన్నందొరా!'' అన్నది తెలంగాణా యాసతో.

''తాంబూలం వేసుకో రాజలక్ష్మి''

''ఏదీ, మీరివ్వండే!''

సారథి లేచాడు. వెళ్ళి గదితలుపు గెడియపెట్టి, ఆమెను దగ్గరకు తీసుకున్నాడు.

తర్వాత ఆమె యించుమించు రోజూ వస్తూనే వుంది. సారథి ఏమి యివ్వబోయినా, చీరెలువంటి బహుమానాలుకాని వస్తువులు కాని, ఆమె తీసుకోవడానికి నిరాకరించింది. గుడిసెలో కాపురమున్నా తనకు దారిద్ర్యం లేదన్నది. వెంకయ్యకు మాత్రం అతని జీతంగాక అదనంగా యివ్వమని ఆమె సలహా.

ఈ రకమైన ''సెక్స్'' మానసికమైనఆకర్షణ స్థాయిని అందుకో లేదన్న సారథి సిద్ధాంతం కొత్త అనుభవంతో, నిరాధారమని తేలింది. మనస్సు మనస్సుగా అందుకోలేని ఔన్నత్యాన్ని దేనినో ఈ అనుభవం అందుకుంటోంది. సారథికి యిప్పుడు సందేహాలూ, వూహాలూ, రావడం లేదు. ఆమె రాకకు ఎదురు చూడడమే మనుగడకి అర్థంపరమార్థంగా ఉన్నది. నిజానికి ఈ అనుభూతి శరీరాన్ని మనస్సుని అధిగమించిన దివ్యానుభూతిగా ఉంది....

ఒక నెల గడిచింది. సారథికి రాత్రి పూట దగ్గు వస్తోంది. రాజలక్ష్మి యిప్పుడు మూడు నాలుగు రోజులు వరుసగా వెంకయ్య

చేత కబురు పెట్టినాగాని, రావడం లేదు. వచ్చినప్పుడు, "మీ ఆరోగ్యం జాగ్రత్త. మీరు డాక్టర్ని చూశారా?" అంటున్నది.

సారథికి డాక్టరు దగ్గరకు వెళ్ళడానికి మనస్కరించడం లేదు.

సారథికి మగ పిల్లవాడు పుట్టాడని టెలిగ్రాం వచ్చింది.

రాజలక్ష్మితో చెప్పాడు.

"ఇహనేం! వెళ్ళిరండి... మీ ఆవిడ కూడా వచ్చేస్తుంది తొందర లోనే!"

సారథి ఆలోచిస్తున్నాడు. ఏమీ అనలేదు.

"వచ్చే నెలలో మేం కూడా వెళ్ళిపోతున్నాం" అన్నదామె.

"ఎక్కడికి?"

"మా ఊరు."

"నువ్వు వెళ్ళడం దేనికి? వెధవ అద్దె నేనిస్తా, ఈ వూళ్ళో మంచి ఇల్లు చూస్తాను. ఇక్కడ ఉండుగాని, నువ్వేం నాకు భారం కాదు." అన్నాడు సారథి.

"ఆమె నవ్వింది." బుగ్గలు పుణికి ముద్దు పెట్టుకుని.

"మంచివాడే! నా భర్త నన్నిలా వదిలి వెళ్తాడా? నన్ను చంపేస్తాడు?"

"నీ భర్తా? నిన్ను లేవదీసుకు వచ్చాడుగా, అతనికేం అధికారం?"

"కాదు. దైవ సాక్షిగా తాళికట్టిన భర్త."

"మరి వెంకయ్య అలా చెప్పాడేం?"

"వెంకయ్యకు అలా చెబితే గాని, అర్థం కాదు! మీతో స్నేహం చేసుకోవడానికి ఎన్నిపాట్లు పడ్డానని!"

"మరి పిచర్, నువ్వు చేస్తున్నదేమిటి?"

"ఆయన లోకం చూపించిన మొగుడు, నువ్వు మనస్సుకి వచ్చిన వాడివి."

"మరి నాతో ఉండక, అతనితో వెళ్ళిపోతానంటావేం?."

"అది అంతే! నలుగురూ నడిచే దోవని నడవ్వొద్దా?"

సారథి ప్రాధేయ పడ్డాడు. అరిచాడు. ఆశలు పెట్టాడు. ఆస్తి వ్రాసి ఇస్తానన్నాడు. రాజలక్ష్మి ససేమిరా అన్నది.

ఆ రాత్రి ఆమె వెళ్ళి పోయాక అతనికి రక్తం వాంతి అయింది. బేసిన్లో ఆ ఎరుపు మీద కొళాయి త్రిప్పి, నోరు కడుక్కుని వచ్చి పడుకున్నాడు.

రాజ లక్ష్మికి కబురు చెయ్యగా, చెయ్యగా నాలుగు రోజులకి వచ్చింది. ఆమె భర్త ఆ తెల్లవారు జామున వస్తాడట. మరునాటిరోజే తను వెళ్ళి పోతుందట. వచ్చేనెల దాకా ఆగదట.

సారథి ఆపిల్ పండు ముక్కలు కోస్తున్నాడు. కత్తి పదునుగా ఉంది. వేలుకోసుకున్న రక్తం చివుక్కుమని, ముక్కలకు అంటింది.

"మీ రక్తం అంటిన ముక్క నేను తినాలి." అన్నది రాజ లక్ష్మి.

ఆరాత్రి అతని కౌగిట్లో మైమరచి కన్నులు మూసిన క్షణంలో, కత్తి ఆమె గొంతులో గాఢంగా దిగబడింది.

సారథిని పోలీసులు పట్టుకు పోయారు.

విశ్వాన్ని పోలీసులు కాల్చేశారు.

"మృత్యోర్మా అమృతంగమయ"